

Spordikorraldus

Spordi ja liikumisharrastuse erinevad vormid.

Spordi- ja liikumisharrastust saab liigitada erinevate tunnuste alusel. Olgu need spordialad või spordialade rühmad, mängud, liikumisviisid või harjutused. Võimalik on liigitada sõltuvalt eesmärkidest või harrastajatest, näiteks liikumisharrastus või võistlussport, laste ja noorte sport või kesk- ja vanemaealiste (nn. 55+) sport, amatöörspord või profispord, samuti võimalik liigitada sõltuvalt tele- või publikuhuvist, OM programmi kuuluvateks ja sinna mittekuuluvateks spordialadeks. Kindlasti on neid võimalikke liigitusi veel ja veel ning õigus kõigil liigitajatel. Kõik oleneb, millised tunnused aluseks võetakse.

Käesolevas kogumikus käsitleme spordi- ja liikumisharrastust kõigepealt neljas olulises kategoorias – tunnusteks selle harrastuse korralduslik laad.

Siin ja edaspidi on parema mõistetavuse saavutamiseks kõik liigitamised ja kirjeldamised esitatud nn. „must-valgel“ skaalal. Igapäevaelu on musta ja valge segutoonide tõttu palju keerulisem.

Esiteks:

Organiseerumata harrastamine üksi, sõprade või perega. Eelduseks soov ja vaba tahe, aluseks ühised huvid või traditsioonid. Vaba aja veetmise üks võimalikke vorme, elustiili ja harjumuste osa. Igaühel õigus organiseeruda, liituda ühendustega või olla liitumata.

Teiseks:

Sportimine ja liikumine kui teenus, mida võimalik osta erinevatelt sporditeenuse pakkujalt. Kõige tüüpilisemad näited aeroobika- ja fitnessi klubid, jõusaalid, bowlingu ja keeglirajad. Kindlasti ka ratsa- ja kanuumatkad, golfimäng, squash ja tennis, jne., jne. Tugevad seosed esimese kategooriaga, mõneti ka selle üks realiseerimisvorm.

Kolmandaks:

Sportimine ja liikumine kui programmiline tegevus. Valdavalt õppeasutustes (koolieelsed ja koolid, ka kõrgkoolid) programmiline kehaline kasvatus, kaitsejõududes üldkehalise ettevalmistuse programmid ja raviasutustes või raviga seonduvalt kehalised harjutused ravi või rehabilitatsiooni eesmärgil. Eeldab kinnitatud programme, harjutuskavasid ja eesmäärke. Üldreeglina kontrollitakse osalemist, arengut ja eesmärkide täitmist.

Neljandaks:

Organiseerunud spordiharrastus. Samalaadsete huvidega spordiharrastajad asutavad ühenduse või liituvad tegutseva ühendusega. Spordiklubi või spordiselts, mis on füüsiliste isikute ühendus, on Eesti organiseerunud spordiliikumise alus. Spordiklubid on eraõiguslikud juriidilised isikud, üldreeglina mittetulundusühingud. Sama spordialaga tegelevad spordiklubid on huvi korral liitunud vastava spordiala liiduks, samas maakonnas või linnas tegutsevad spordiklubid maakonna (linna) spordiliiduks. Võimalik on ühinemine ka tegevusvaldkonniti, näiteks koolisport, ülikoolisport, erivajadustega inimeste (puuetega) inimeste sport jms.

Sellesse kategooriasse kuuluvad ka sportimiseks ja liikumisharrastuseks, nii õpetamiseks kui treenimiseks moodustatud asutused – spordikoolid.

Kõik need korralduslike tunnuste alusel eristatud neli spordi- ja liikumisharrastuse vormi on olulised, teineteist mõjutavad ja otstarbekad sõltuvalt harrastajate huvidest, soovidest ning võimalustest.

Käesolevas kogumikuss keskendume peamiselt organiseerunud spordiharrastusele.

Organiseerunud spordiharrastuse seos üldise majanduse ja ühiskonnakorraldusega

Väga üldistatult ja taas nn. must-valgel skaalal saame rääkida kolmest spordikorralduse tüübist.

Esiteks:

Nn. Nõukogude Liidu mudel. Tsentraliseeritud, riigipoolsele juhtimisele ja kontrollile allutatud süsteem. Tulemuste ja harrastuse tsentraalne planeerimine ja finantseerimine. Võimutäiust ja otsustusõigust omab riik oma spordiinstitutsioonide kaudu. Sisuliselt on kogu spordikorraldus riiklikel struktuuridel ja selle asutustel. Samas väga madal või olematu vabatahtlike ühenduste roll. Spordi suhteliselt mahukas rahastamine riigieelarvest, mida võimaldab kõrge maksustamise tase. Inimesele töötasuna kätte suhteliselt vähe raha ja seega ka vähem valikuvõimalusi, samas riigi poolt pakutavate teenuste pakett, sh. ka sport suurem.

Teiseks:

Nn. USA mudel. Riigipoolne korralduslik tegevus spordi valdkonnas väike. Küll on sport oluline kooli, kolledži ja ülikooli tasemel. Spordi rahastamine riigi eelarvest suhteliselt madal. Samas tagab maksupoliitika ja majandusvabadus töajõu müümisel või ettevõtluse arendamisel inimesele enam sissetulekuid kui tsentraliseeritud riigikorralduse puhul ja seega ka rohkem vabadust ise otsustada ja teenuseid osta. Ka selle mudeli puhul ei ole vabatahtlike ühenduste roll suur.

Kolmandaks:

Nn. Euroopa mudel. Lähtub traditsioonidest, mille kohaselt sport ja liikumisharrastus on sündinud ja areneb vabatahtlike ühenduste – spordiorganisatsioonide tegevuse kaudu. Siin väga oluline koostöö avaliku sektori, st. riigivõimu ja kohalike omavalitsuste ning spordiorganisatsioonide vahel. Tähtis on kindel ülesannete jaotus, vastastikune respekt ja koostöö. Riigipoolne tsentraliseeritus pigem vähene, suund hajutatusele ja initsiatiivile, majanduskliima pigem liberaalne kui ülereguleeritud. Maksupoliitika tagab üldreeglina maksude laekumise üldkasulike tegevuste tarbeks (sh. ka sport ja liikumisharrastus) ning ka inimeste sissetulekud töö või ettevõtluse eest loovad eelduse oma vaba aja sisustamise eest tasuda. Avalik sektor soosib spordiorganisatsioonide tegevust, kuna see kasulik nii inimestele kui ühiskonnale ja nii tervistavast, sotsialiseerivast kui majanduslikust aspektist lähtudes.

Spordikorraldus Eestis

Alates 1989. aastast on Eestis juurutatud spordikorralduse nn. Euroopa mudelit.

Valik langetati II Eesti Spordi Kongressil (1989.a.), kus ligi 800 spordiliikumist esindava delegaadi poolt otsustati taastada inimeste vabal ühinemisel, demokraatlikel juhtimis- ja valimispõhimõtetel tegutsev ning spordialakesksest korraldusprintsipist lähtuv organisatsioon.

Seda põhimõtet on järgitud Eesti spordiorganisatsiooni ülesehitamisel ja (re-)integreerimisel rahvusvahelisse olümpia- ja spordiliikumisse. Need põhimõtted on sätestatud Eesti Spordi Hartas, 1998. ja 2005. aastal Riigikogu poolt vastu võetud Spordiseaduses ja 2015. aastal Riigikogu otsuses Eesti Spordipoliitika põhialused aastani 2030.

Eesti Spordiregistri andmetel on Eestis registreeritud ligikaudu 2200 spordiklubi ja 350 spordikooli. Spordiklubide tegevuse ulatust saab määratleda 100 spordiala ja liikumisvormi harrastava 150 tuhande inimesega, neist kaks kolmandikku 19-aastased ja nooremad.

15 maakonnas ja 4 suuremas linnas on loodud kohalikku spordielu ühendavad spordiliidud.

Eestis on asutatud arvukalt üleriigilisi spordiliite ja ühendusi, kes ühendavad spordiklubisid spordiala tunnuse või sportliku tegevusvaldkonna järgi.

Eesti vabatahtliku spordiliikumise ühendorganisatsiooniks on Eesti Olümpiakomitee (EOK).

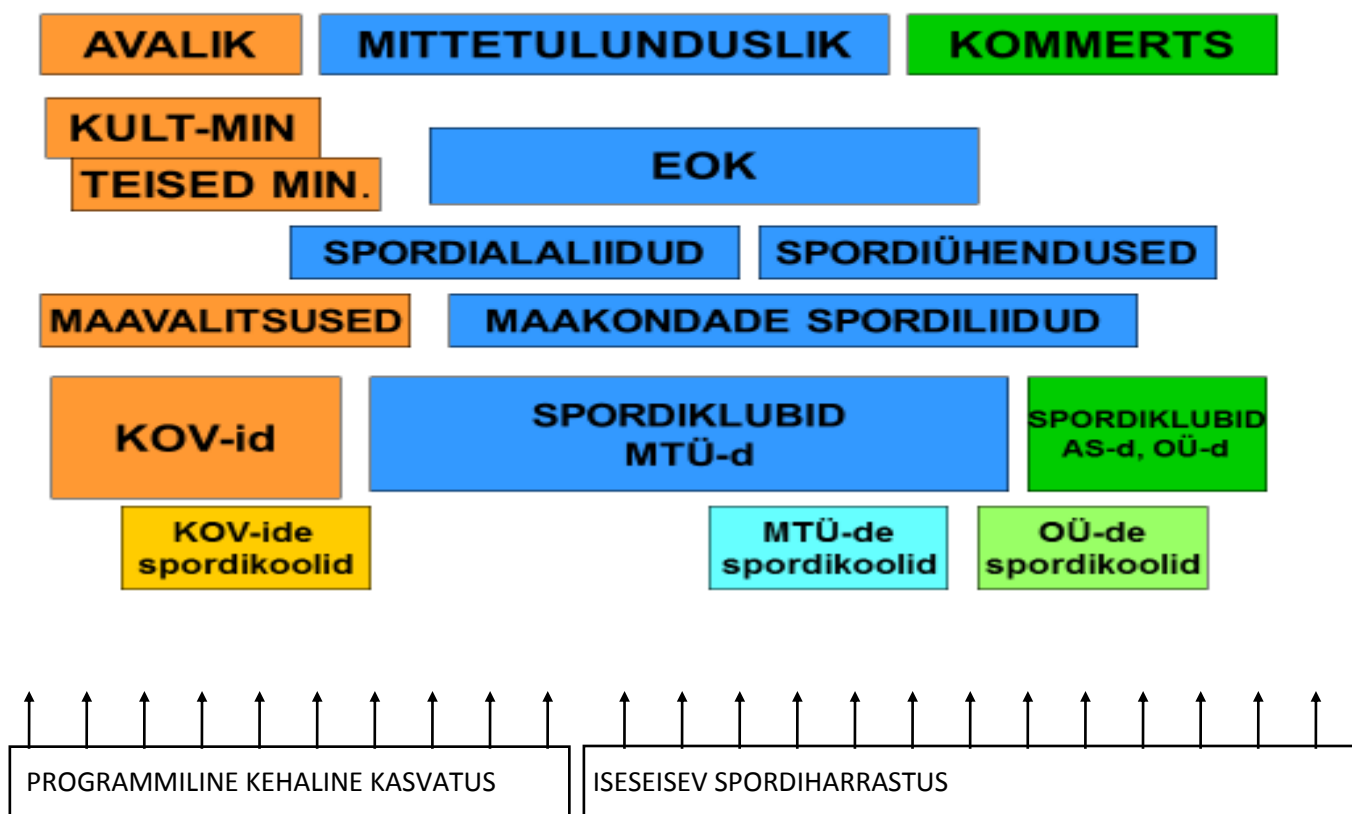
EOK ühendab 64 spordialaliitu, 19 maakonna ja linna spordiliitu ning 17 üleriigilist spordiühendust.

Spordiorganisatsioonide tegutsemiseks soodsate tingimuste tagamisel on võtmeroll avalikul sektoril, riigi keskvalitsusel ja kohalikel omavalitsustel. Vastastikkune usaldus, avalike huvide väärtustamine, koostöö ja tegutsemine ühiste huvide elluviimiseks on märksõnad, mis peavad iseloomustama avaliku sektori ja spordiorganisatsioonide koostööd.

Organiseerunud spordiharrastusele ja tippspordile aluse kujundajana on nii iseseisev spordiharrastus kui ka kehaline kasvatus väga olulise tähtsusega. Sealt saavad alguse huvi ja harjumus, oskused ja teadmised.

Käesolevas infokeskkonnas esitatud skemaatiline spordiorganisatsioonide struktuur on sarnane enamikus Euroopa riikides. Skeemi vasakul poolel on avaliku sektori, st riigivõimu ja kohaliku omavalitsuse organid ja asutused, skeemi paremal poolel on eraõiguslikud juriidilised isikud ja nende asutused, mida saab jagada ka mittetulunduslikeks ja kasumit taotlevateks. Skeemi saab jagada ka vertikaalselt kolme ossa – kohalik, maakondlik ja üleriigiline tasand.

Üldiselt spordikorraldusest (skeem)

Avaliku sektori institutsioonid ja spordiorganisatsioonid - ühised eesmärgid, erinevad rollid ja ülesanded.

Spordiliikumise üheks aluseks on koostöö ja rollide jaotus avaliku sektori - riigi ja kohaliku omavalitsuse institutsioonide ning vabatahtliku sektori - spordiorganisatsioonide vahel.

Lihtsalt seletades on riigi ja kohaliku omavalitsuste ülesandeks tingimuste ja eelduste loomine spordiharrastuseks ning spordiorganisatsioonide roll on inimeste ühendamine, treeningute, võistluste, koolituste ja muu sisulise sporditegevusega seostuva korraldamine.

Riigi keskvõim ja kohalikud omavalitsused Eesti spordis

Riigi keskvõimu ja kohaliku omavalitsuse poolt loodavad tingimused saab rühmitada neljaks:

- 1) soodsa õigusruumi loomine – seadused ja teised õigusaktid, mis mõjutavad sportimist;
- 2) materiaalse baasi rajamine – spordiehitiste ja -rajatiste planeerimine, ehitamine ja osaliselt ka ülalpidamine;
- 3) spordiorganisatsioonide rahaline toetamine – spordiklubide, spordiliitude ja -ühenduste toetamine, nende poolt ellukutsutud projektide toetamine ja avalike teenuste osutamise tellimine klubidelt (näiteks: nn. „pearahad“ laste ja noorte spordis, treeneritoetused jt.);
- 4) kehalise kasvatus tagamine üldhariduskoolides ja spordialase kõrghariduse võimaldamine avalik-õiguslikes ülikoolides. Siia saab paigutada ka kohalike omavalitsuste huvialakoolidena tegutsevate spordikoolide ülalpidamise.

Viienda mõjurina võib lisada ka riikliku tunnustamise, nii materiaalse kui ka moraalse.

Riigi keskvõimul ja kohalikel omavalitsustel on õigus ja kohustus initsieerida tegevusi ja programme, kui need aitavad kaitsta sportijate ja spordiga seotud isikute ohutust ja tervist, arendada eluliselt vajalikke oskusi ja kujundada eluviisi, anda täiuslikumat informatsiooni avalikes huvides.

Riigi keskvõimul ja kohalikel omavalitsustel on jälevalve funktsioon nende ressursside kasutamise üle, mida nad on spordiorganisatsioonidele eraldanud või kasutusse andnud.

Avaliku sektori spordi ja liikumisharrastuse eest vastutavad institutsioonid

Sport ja liikumisharrastus kuulub kultuuriministeeriumi valitsemisalasse.

Vabariigi Valitsuse seaduse § 62. Kultuuriministeeriumi valitsemisala sätestab:

(1) Kultuuriministeeriumi valitsemisalas on riigi kultuuri-, kehakultuuri-, spordi- ning muinsuskaitsetöö korraldamine ja kunstide edendamine, osalemine riigi meediatöö kavandamisel ning vastavate õigusaktide eelnõude koostamine.

Selle valdkonna koordineerimiseks on ministeeriumis loodud spordiosakond ja üks ministeeriumi asekantsleritest vastutab spordivaldkonna eest.

Kultuuriministeeriumi ülesanded ja kavad spordi ning liikumisharrastuse valdkonnas on sätestatud ministeeriumi põhimääruses (<https://www.riigiteataja.ee/akt/104082015006>) ja arengukavades.

Spordi ja liikumisharrastusega tegelevad ka teised ministeeriumid, eelkõige haridus- ja teadusministeerium, sotsiaalministeerium ja kaitseministeerium, aga ka majandus- ja kommunikatsiooniministeerium ning keskkonnaministeerium (teed, looduskaitsealad jms).

Avalik sektor saab luua hallatavaid asutusi ja asutada riigi osalusega sihtasutusi (näiteks sihtasutus Tehvandi Spordikeskus). Tulenevalt Eesti spordikorralduse mudelist ei ole selliste asutuste/sihtasutuste arv suur.

Kõik 15 maavalitsust on nende tegevust sätestavate õigusaktidega, sh ka spordiseadus, kohustatud looma sporditegevuseks tingimusi ja teostama järelevalvet riigieelarvest eraldatud vahendite kasutamise üle.

Igas maavalitsuses on spordi ja liikumisharrastuse spetsialist.

Kohalikud omavalitsused vastutavad kohalike omavalitsuste korraldusseaduse ja spordiseaduse alusel sportimistingimuste loomise eest oma territooriumil. Igas kohalikus omavalitsuses on spordi ja liikumisharrastuse eest vastutav töötaja.

Kohalikud omavalitsused planeerivad, ehitavad ja haldavad spordibaase, loovad ja peavad üleval asutusi (spordikoolid, -keskused), toetavad avalikes huvides tegutsevad spordiorganisatsioone.

Spordi ja liikumisharrastuse kui erinevate ministeeriumide vahelise ja kõiki maavalitsusi ning kohalikke omavalitsusi kaasava valdkonna koordineerimiseks on Vabariigi Valitsuse poolt moodustatud Eesti Spordi Nõukogu.

Spordiorganisatsioonid

Vabatahtlik ja organiseerunud spordiorganisatsioon Eestis on üles ehitatud spordiklubidele ja spordiliitudele, mis enamikus on mittetulundusühingud.

Mittetulundusühingute asutamise, registreerimise ja tegevuse sätestab mittetulundusühingute seadus.

Spordiliikumisele on omane püramiidjas struktuur, vertikaalsed liikmelisuse suhted ja spordiliikumist läbivad koostöö võrksidemed.

Selle tingliku püramiidi aluse, kõige laiem osa moodustavad spordiklubid, mis on ühistegevusest huvitatud inimeste ühendused, nn esimese astme ühendused.

Ühe või teise ühise huvi ja harrastuse põhjal asutavad füüsilised isikud mittetulundusühingu, mis seaduses sätestatud korras registreerimisel – kandmisel mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse – omandab eraõigusliku juriidilise isiku staatuse koos sellest tulenevate kohustuste ja õigustega.

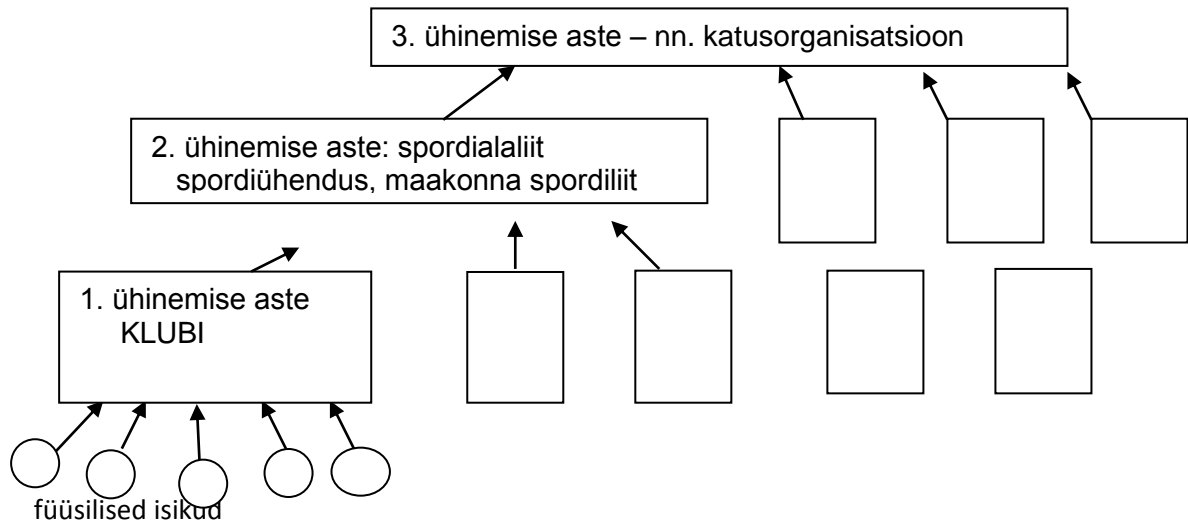
Üheks juriidilise isiku õiguseks on olla järgmiste mittetulundusühingute asutajaks või liikmeks.

Seega saavad sama spordiala harrastavad klubid ühineda vastavaks spordialaliiduks või ühe maakonna spordiklubid ühineda selle maakonna spordiliiduks.

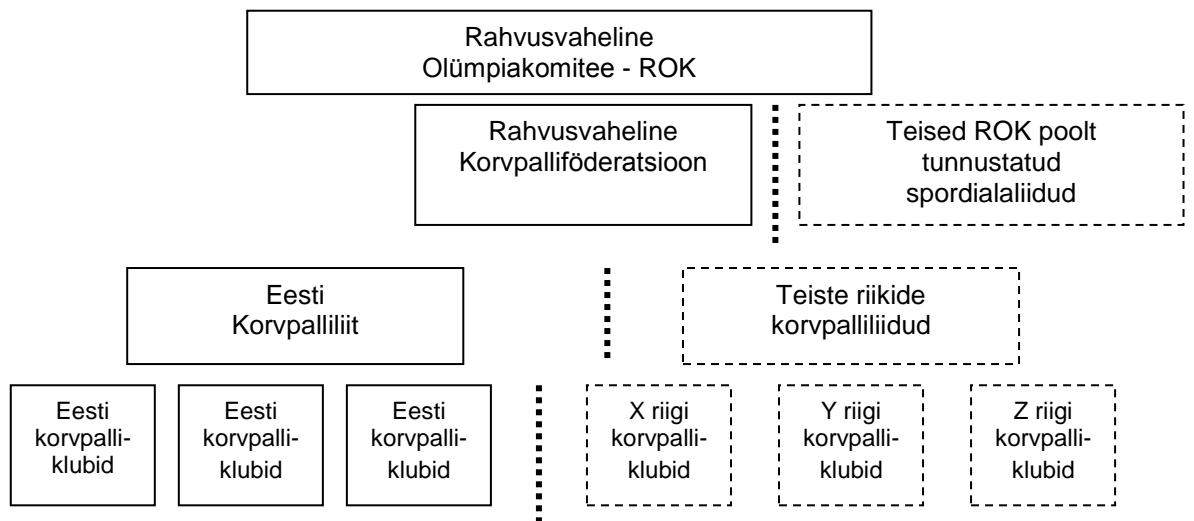
Need ühendused on juba nn teise taseme ühendused – juriidilised isikud on moodustanud liidu (mittetulundusühingu).

Edasi saame rääkida nn kolmanda astme ühendustest, kus klubide asutatud spordiliidud on ühinenud üleriigilisel tasandil spordi katusorganisatsiooniks – Eestis EOK-ks või rahvusvahelisel tasandil näiteks vastavaks rahvusvaheliseks spordialaföderatsiooniks. Sellist ühte kõikehõlmavat püramiidi näitlikult välja joonistada on võimatu, sest spordiliikumine ei ole üks asutus, kus tippjuht paikneks püramiidi tipus ja erinevad osakonnad, talitused ja harud allpool. Spordiliikumise jõud ja võlu seisnebki tema vormide paljususes, iga osa autonoomsuses juriidilises mõttes ja kokkuleppelistes liikmelisuse sidemetes, mis tulenevad ühistest huvidest, ühistest võistlustest, traditsioonidest ja kokkulepetest (ühised võistlusmäärused, -reeglid jms). Igal spordialal, igal territooriumil või igal spordivaldkonnal on oma ja iseseisev püramiid, kus toimivad omad, aastate jooksul kokku lepitud mängureeglid ja traditsioonid.

Klassikaline spordiorganisatsioon – ühendus = MTÜ

Näiteks korvpalliorganisatsiooni püramiid:

Näiteks Harjumaa spordiorganisatsioonide püramiid:

Näiteks Eesti spordiorganisatsioonide püramiid:

Kuni 2006. aastani loeti spordiorganisatsioonideks ainult mittetulundusühinguid. Selline säte oli ka 2005. aasta lõpuni kehtinud spordiseaduses.

6. aprillil 2005 vastu võetud uus spordiseadus jõustus 1. jaanuaril 2006 ning avardeb tunduvalt spordiorganisatsiooni kui juriidilise isiku vorme.

Spordiseaduse § 4 (spordiorganisatsioonid) sätestab, et:

1) spordiklubi – eraõiguslik juriidiline isik, mille põhitegevus on spordi arendamine;

kommentaar: spordiklubi saab alates 2006. aastast olla nii mittetulundusühing kui ka äriühing – aktsiaselts või osaühing, samuti sihtasutus.

Oluline on tema tegevuse sisu. Kõigil neil eraõiguslikel juriidilistel isikutel on olulisi erinevusi liikmelisuse, omandiõiguse, maksusoodustuste, asutamise ja juhtimise osas.

2) maakonna spordiliit – maakonnas tegutsevate spordiklubide ühendus, kes rahvusliku olümpiakomitee liikmena esindab maakonna sporti ja kellel on ainuõigus korraldada maakonna meistrivõistlusi ja anda vastavaid tiitleid;

kommentaar: maakonna spordiliidu kui eraõigusliku juriidilise isiku tegevusvormiks on seadusloojad näinud ette mittetulundusühingu, kuna ta on liikmelisusel baseeruv ning liikmete poolt demokraatlikult juhitud organisatsioon.

3) spordialaliit – spordiala harrastavate spordiklubide üleriigiline ühendus, kes spordiala rahvusvahelise spordialaliidu ning rahvusliku olümpiakomitee liikmena spordiala esindab ja kellel on ainuõigus korraldada üleriigilisi meistrivõistlusi ning anda vastavaid tiitleid;

kommentaar: sama mis maakonna spordiliidu kohta.

4) spordiühendus – spordi spetsiifilises valdkonnas (harrastussport, tervisesport, koolisport, üliõpilassport, puudega inimeste sport, töökohasport, veteranisport jm) või piirkondlikul põhimõttel tegutsevate spordiklubide või füüsiliste isikute ühendus;

kommentaar: sama mis maakonna spordiliidu kohta.

5) rahvuslik olümpiakomitee – maakonna spordiliite, spordialaliite, spordiühendusi ja olümpiahartas sätestatud tingimustel füüsilisi isikuid ühendav organisatsioon, kes korraldab ühistegevust ja arendab ning kaitseb spordi- ja olümpialiikumist Eestis.

kommentaar: sama mis maakonna spordiliidu kohta.

Spordiorganisatsioonide arv Eestis kasvab pidevalt. Luuakse uusi spordiklubisid, tekivad uued ühendused uute liikumisvormide, spordialade või sihtgruppide baasil.

Spordiorganisatsioon on pidevas muutuses. Need muutused sõltuvad eelkõige spordiorganisatsiooni liikmetest, eestvedajatest ja juhtidest. Seetõttu ei saa Eestis ega mujal olla täpselt ühesuguseid spordiorganisatsioone.

Spordiorganisatsioonide paljususe, erinevate vormide, erinevate korraldusmudelite juures läbivad kogu rahvusvahelist organiseerunud olümpia- ja spordiliikumist ühtsed reeglid ja põhimõtted.

Igal spordialal saab olla üks rahvusvaheline, üks kontinendi, üks riigi spordialaliit.

Igat riiki rahvusvahelises spordialaliidus saab esindada ainult üks rahvuslik spordialaliit.

Igas riigis saab olla ainult üks Rahvusvahelise Olümpiakomitee poolt tunnustatud rahvuslik olümpiaorganisatsioon.

Nende põhimõtete järgimine ja soov osaleda ühtses rahvusvahelises spordiliikumises on kujundanud välja rahvusvahelised spordistruktuurid ja riikide spordistruktuurid.

Riigisisene spordikorraldus on iga riigi siseasi, see sõltub ühiskonna arengust, majandusmudelist ja traditsioonidest. Kuid selleks, et osaleda rahvusvahelises spordiliikumises, olümpiamängudel, maailma- ja kontinentide meistrivõistlustel, maailmakarikavõistlustel ja teistes sarjades, peavad riigil olema spordiorganisatsioonid, mis võimaldavad osalust ja koostööd rahvusvahelisel tasandil.

Spordi reguleerimine – kokkulepped ja traditsioonid, turg ja seadused

Kas spordiliikumist on tarvis reguleerida, kuidas on sporti võimalik juhtida – nendele küsimustele antakse ilmselt erinevaid vastuseid sõltuvalt ühe või teise riigi valitud spordikorralduslikust mudelist, ühiskonna ja majanduse arengust.

Kindel on, et organiseerunud spordiharrastust mõjutavad nii traditsioonid ja kokkulepped kui ka seadused ja turg. Samas mõjutavad kõik need tegurid ka üksteist.

Spordiliikumine põhineb traditsioonidel. Antiikolümpiamängudel 776. aastast e.m.a alates joosti, heideti, sõideti ja võideldi. Võitjaid ülistati, mängude ajal ei sõditud. Nendest kaugetest aegadest on sport tohutult arenenud: sajad ja sajad uued spordialad, tehnilised vahendid, sooline, rassiline ning seisuslik võrdõiguslikkus sportida ja võistelda jne.

Samas mõjutavad tänast sporti ammused traditsioonid, varasemal või hilisemal ajal saavutatud kokkulepped. Staadionil joostakse vastupäeva, kuigi kell käib päripäeva, maratonijooksu pikkus on läbi aegade 42 195 km, ujula pikkus on just 50 m, jalgpallis on 11 mängijat, korvpallis viis, võimlemisvõistlustel hinnatakse sportlase esitust kümne palli süsteemis, iluuisutamises aga kuue palli süsteemis, olümpiamänge peetakse üle nelja aasta. Selliseid näiteid saavad spordi asjatundjad tuua väga palju. Küsimusele, miks just nii, on hoopis raskem vastata – nii on see olnud pikemat (või lühemat) aega ja nii on kokku lepitud. Kokku lepitakse võistlusalades, võistlusmäärustes, vahendites ja hindamises, kokku lepitakse reeglites. Sport on ülemaailmne fenomen. Selleks et võimeid võrrelda, võistelda, peavad olema ühtsed reeglid kõigile võistlejaile. Ülemaailmne spordivõistluste süsteem oleks mõeldamatu, kui riikides kehtiksid erinevad mängureeglid. Just siin on organiseerunud spordiliikumise püramiidjas struktuur see abivahend, mis tagab kokkulepped ja reeglid.

Igal riigil või paljudel riikidel koos on võimalik spordiliikumist mõjutada seaduste kaudu. Tõenäoliselt ei ole otstarbekas luua seadusi, mis üritaks kehtestada jalgpallis meeskonna suuruseks 15 mängijat või staadioni pikkuseks 500 meetrit. Ei haakuks need kavatsused rahvusvaheliselt kokku lepitud reeglitega ning oleks ka olemuselt mõttetus.

Kuid kuidas siis seadused saavad sporti reguleerida?

Eelkõige luues õigusliku aluse inimeste vabaks ühinemiseks ja spordiorganisatsioonide tegutsemiseks, tagades avaliku sektori poolt tingimuste loomise sportimiseks, soodustades era sektori toetusi sporditegevuseks, kindlustades sportimise ohutuse nii sportijatele kui ka pealtvaatajatele.

Riigis kehtivad seadused puudutavad iga füüsilist ja juriidilist isikut. Sportlased on kohustatud järgima seadusi samaväärselt kui teised füüsilised isikud, spordiorganisatsioonid samaväärselt teiste juriidiliste isikutega. Kui seaduslooja peab sporditegevust ühiskonnale oluliseks, saab ta seaduste ja teiste õigusaktidega anda neile isikutele teatud soodustusi. Olgu need siis maksuvabad sponsortoetused ja stipendiumid, sporditegevusega seotud kulude kompenseerimised või katmised. Samas saab seadusega reguleerida spordiliikumise neid löike, millel mõju ja tähtsus laiemale, väljapoole oma valdkonda. Näiteks kvalifikatsiooninõuded spordi- ja liikumisharrastuse juhendajatele- treeneritele, et tagada spordiõpetamise ja sportimise ohutus, või nõuded suurte spordivõistluste korraldamisele, et tagada pealtvaatajate ja osavõtjate ohutus, või nõuded täita dopinguvastase võitluse reegleid, et tagada ausa mängu reeglite järgimine ja hoida sportlaste tervist.

Üheks paremaks näiteks seaduste mõjust spordiliikumisele on UNESCO vastuvõetud maailma dopinguvastane konventsioon. Kõik riigid peavad selle konventsiooni ratifitseerima ehk tunnistama dopinguvastase konventsiooni ülimuslikuks riigi seadustest, see tähendab kogu maailmas ühtse ja harmoniseeritud reeglistiku kehtestamist võitluses dopingu kasutamisega.

Neljas oluline spordiliikumise mõjutaja on turg. Spordiliikumise globaliseerumine, meedia ja eelkõige televisiooni areng ning tugev turunduslik konkurents on tõstnud suured spordivõistlused ja nende teleülekanDED kommertshuvi objektiks. Ühest küljest tähendab see rohkem reklaami- ja TV-õiguste raha spordile, seega selle spordiala või valdkonna arendamiseks paremaid tingimusi. Teisalt mõjutab soov müüa sporti ennast. Et tagada publiku ja eriti telepubliku huvi, on oluliselt muudetud spordivõistluste korraldust, spordialade võistlusreegleid. Mõni näide:

võrkpallis iga serv punktiks, suusatamises ühisstardid, suusasprint kesklinnas, lauatennisel lühemad mängud, kergejõustikus lühikesed võistlused, nn õhtumiitingud jne.

Spordiliikumist kui suhteliselt kõrge iseregulatsiooni tasemega valdkonda mõjutavad nii traditsioonid ja kokkulepped kui ka seadused ja turg. Avaliku sektori spordiinstitutsioonid on rohkem sõltuvad seadustest ja teistest õigusaktidest, spordiorganisatsioonid, kes asutatud ja tegutsevad seaduste alusel, on enam mõjutatud rahvusvahelise spordiliikumise traditsioonidest ja kokkulepetest ning muutuvast turust.

